

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

12. Sortibus diabolicis subinde homines vera cognoscere, vt postea falsis magis credant: eosdemq[ue] si è multis falsissimis conjecturis, tantùm vna verum attingat, illa[m] jactare, mendacijsq[ue] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

moratis, dixit Spenglerus, hunc aliquando ad se venisse, cum tali oratione: *Arbitrari se, tempus esse, ut à crystallo tali usu tandem abstineret. Nam & sibi iam persuasum, eo ipso non leuiter peccari, & animi perturbati cruciatus grauissimos, se diu sanè perpeffum esse. Itaq; se decreuisse, deinceps nihil cum illo experimento velle negotij habere: & tradere nunc ipsi, quod accepisset, de quo meminisse posset, quid ei saepe demonstrasset, neq; nesciret, qui rumores, in ciuitate, percrebuisfent. Permittere autem, ut faceret de eo, quod collibuisfent. Tum Spenglerus, collaudato eo, accepisse se aiebat crystallo, & in minutissimas partes contudisse, & vna cum serico inuolucro, in latrinam abiicisse. Quàm dignum fuit hoc tumulto istud cadauer?*

Vtinam imitarentur hoc factum, quicunque plus quàm vitrea ac fragili veritate nituntur! Quid amentius potest esse, quàm credere hosti? quid stultius, quàm adhibere fidem ei, qui in veritate non stetit: quia non est veritas in eo? immo qui, etiam cum vera loquitur, mentitur; loquitur enim, ut fallat. Verum erat illud: *Aperientur oculi vestri: falsum, quod mox subiunxit: Et eritis, sicut dii.* Nempe, sicut lignea sagitta non penetraret, nisi cuspis ferrea præfixa viam aperiret; sic multi diabolo mentienti non crederent, nisi vel verò, vel specie veri deciperentur. Eleganter Augustinus hîc occurrit inquiring: *Sed fortè dicit aliquis: Quid facimus, quia auguria ista, vel characteres, vel diuinationes frequenter vobis veritatem annunciant? De hac re Scriptura nos contestatur & monet dicens: Etiam si vera dixerint vobis, nolite credere: tentat enim vos Deus vester, utrum eum timeatis, an non. Sed iterum dicit: Aliquoties, si præcantatores non fuerint, aut de morsu serpentis, aut de aliqua infirmitate prope vsq; ad mortem multi periclitantur. Vnum est, fratres, quia permittit hoc Deus diabolo, ad probandum populum Christianum: ut cum interdum, per illa sacrilegia, aliqua remedia receperint, facilius postea diabolo credant. Et idèo quantum potestis circumuentiones illius fugite. Quod planè etiam est, de sortibus Sathanicis dicendum; quæ non periculis duntaxat, sed etiam falsitate sunt plene, & saepe non tam præsciente diabolo, quàm temerè conijciente, attingunt veritatem; sicut qui fastos & cædaria condunt, etiã si stellarum nullam habeant peritiam, etiam si temerè imbres aut serenitates prædicant, tamen non rarò id prædicunt, quod postea euenturum est; etsi non rarò etiam pinguißimè mentiantur. Quoniam enim, teste Augustino, non tenent homines memoria falsitates*

err.

XII.

Ioan. 8. 44.

Gen. 3. 5.

S. Augustin. serm. de temp. 241.

S. Aug. l. 83. errorēsque Mathematicorum, non intenti, nisi in ea, quæ illorum responsis prouenerunt, ea quæ non prouenerunt, obliuiscuntur: & ea commemorant, quæ non arte illa, quæ nulla est, sed quadam obscura rerum sorte contingunt. Quod si peritia illorum uolunt tribuere, dicant artificiosè diuinare etiam mortuas membranas scriptas quasi libet, de quibus plerumque pro uoluntate, fors exit. Quod si non arte de codicibus exit sæpe uersus futura pronuncians, quid mirum, si etiam ex animo loquentis, non arte, sed fors erit aliqua prædictio futurorum? Ratum est, apud Theologos, futura contingentia dæmones, non nisi ex incertis coniecturis, aut aliquando è certa Dei reuelatione nosse. Coniectando sæpe hallucinantur. Cum reuelata propalant, tamen hominibus non constat, an ex Deo habeant. Cum ergo ex ipsis dæmonibus futurorum iudicia certa non hauriantur, quæ esset in Sortibus dæmonum certitudo? Inde nec propriè Sortes, sed, cum addito, Sortes diabolicæ sunt appellandæ. Quæ ipsa de causa uera & absolutè fors D. Augustino, non aliquid mali est, sed res est, in dubitatione humana, diuinam indicans uoluntatem.

XIII.

Denique, si quando eueniunt, quæ ex illicitis Sortibus homines se uel occulta, uel absentia, uel futura uenatos arbitrantur, non rarò eueniunt in pœnam, ut hominibus stultis fiat, sicut crediderunt. Quidam varijs chartis varia genera mortis inscripsit, ut sciret, quæ ipse esset interiturus, in lecto, an campo; fune, an ense? Extraxit semper funem. Ergo infamiam patibuli, quod sibi imminere dicebat, horrens, se ipsum domi suspendit, ne id carnis foris facere cogeretur. Chronica Scotorum de Nathaloco rege XXX. memorant, illū ipsum, à quo rex cæsus, ad diuinos missum, ut de uictoria, de uita Regis, ac regno eius percontaretur: responsum à quadam anu accepisse: Regem non diu uicturum: nec periculum ei ab hoste, sed à familiaribus instare. Cum ille uirgeret, A quo? anū, A te, subiecisse. Ille mulierem execratus, cum domum rediret, subijt animū illa cogitatio: nec responsum calari posse, nec edere tutū esse: ne se apud Regem hominem prauum, & suo timori indulgentem, suspectum redderet. Itaque, tutius est tyrannum, cum multorum gratia, interficere, quàm cum grauissimo capitis proprii, discrimine incolumem seruare. Statim, ubi domum redijt, impetrato, ad responsa diuinorum expromenda secreto; cæso Rege, duodecimum imperij annum ingresso, patriam seruitio, & se periculo exemit. Nonne his talibus Fors exitiosa fuit? Tuo, ò Deus, iudicio fuit, qui odisti obseruantes uanitates superuacue. Ego autem 192

Buccanan.
lib. 4. fol. 35.

Pfal. 30. 7.